

Utbildningsdepartementet

Vår referens/dnr:

SN Dnr 135/2017

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:

U2017/02696/S

2017-10-24

Remissvar

Utbildning, undervisning och ledning

Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerad utredning.

Lärare, lärarutbildning och legitimation

Att lärarna i skolan har en hög kompetens och stor yrkesskicklighet är en förutsättning för att eleverna ska nå höga resultat och rustas väl för framtiden. Det är angeläget att det läggs stora ansträngningar på att se till att lärarnas kompetens ökar och att alla elever möts av riktigt yrkesskickliga lärare i klassrummet. Ska det lyckas behöver lärarrollen renodlas och vi behöver fokusera mer på lärarnas kvalitet än antalet lärare.

Lärarutbildningen har genom åren förändrats och gjorts om. Det är självklart att lärarutbildningen ändras över tid eftersom omvärlden förändras. Däremot kan konstateras att lärarutbildningen aldrig riktigt hittat rätt. Statusen har varit låg och kvaliteten har ifrågasatts. De historiska erfarenheterna visar att vi behöver hitta fler och nya sätt att se på lärarutbildningen. Det finns privata initiativ som är intresserade av att genomföra lärarutbildningens kompletterande pedagogiska utbildning (KPU). Dessa initiativ bör uppmuntras och stödjas så att en försöksverksamhet kan komma på plats inom kort.

En legitimation får sitt värde av att utbildningen som leder till legitimationen håller hög kvalitet samt att det är tydligt på vilka sätt en individ kan framtas sin legitimation är tydligt och förutsägbart. I dagsläget behöver bägge dessa aspekter förbättras.

Yrkeslärare

Det är angeläget att både yrkeslärarnas yrkeskunnande och pedagogiska kompetens stärks. För att det ska bli praktiskt möjligt att ta bort undantaget från lärarlegitimation krävs dock stora insatser från staten vad gäller ett yrkeslärarlyft eller motsvarande som säkerställer att fler når behörighet och legitimation. Dessutom krävs gemensamma insatser för att öka attraktiviteten i yrkesläraryrket. Att kvalitetssäkra en kvalifikation genom att peka på en utbildning som ingen söker löser inte grundproblemet. Vi är tveksamma till om utredningens tidsplan håller och om insatserna är tillräckliga. Mer behöver göras och utredas i yrkeslärarfrågan.

Skolverket bedömde 2015 att det behöver examineras cirka 1200 yrkeslärare per år under perioden 2015-2024 för att de behov som finns på arbetsmarknaden ska tillgodoses. 2016 examinerades 460 yrkeslärare. Skolverkets prognos har också bedömts ligga i underkant av de behov som finns. Det visar att det framöver kommer bli ännu större problem för skolorna att hitta yrkeslärare än vad det är idag. Inom flera av dessa områden råder det också stor brist på yrkesverksamma i företagen.

För att lösa kompetensförsörjningen på sikt behövs det både fler elever inom gymnasieskolans yrkesprogram och fortsatta satsningar på yrkesvux samt att yrkeslärarutbildningen är attraktiv och håller hög kvalitet. Däremot är det inte sannolikt att detta är tillräckligt. Svenskt Näringsliv anser att det finns behov att se över om det behöver inrättas en ny tjänst som kan sägas ligga mellan yrkeslärare och handledare. De skulle kunna benämnas yrkesinstruktörer och utbildas på yrkeshögskolan. Med ett nära samarbete med branscher skulle utbildningen kunna leda till en yrkeshögskoleexamen och ett certifikat från branschen. Med fördel skulle dessa tjänster även kunna fungera som kombinationstjänster där individen både är anställd av arbetsgivare i skolan och i aktuell bransch. Den frågan behöver utredas ytterligare.

Svenskt Näringsliv menar också att det är angeläget att UHR och Skolverket, i samarbete med respektive bransch, ser över ämnesstrukturen och de krav som finns för behörighet inom respektive föreskrift. Vi kan också konstatera att UHR:s uppdrag med bedömarbanken och branschvalideringen på alla lärosäten går för långsamt, vilket är beklagligt då branschvalideringen är viktig.

I sammanhanget är det också viktigt att lyfta att yrkeslärarnas kompetensutveckling behöver ses över – det är ju en sak att vara behörig och få tillträde till yrkeslärarutbildningen för att bli behörig, men det är också viktigt att säkerställa yrkeslärarna fortsätter att kompetensutveckla sig och tillgodogör sig ny teknik, kanske borde en branschvalidering av yrkeslärarnas yrkeskunskaper ske kontinuerligt med ett visst tidsintervall.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Olsson, Utbildningspolitisk expert